

..... Σ Η Μ Α

Ο.- Θά ἀκούσετε τή λαογραφική ἐμπομπή τοῦ σταθμοῦ μας :

" Ποντιακοί ἀντίλαλοι, ",

πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοιοζίδη. Στή λύρα ὁ Γῶγος Μερζίδης.

..... τό σημά σβήνει

Εἴμαστε καί σήμερα κοντά σας, φίλοι μας, μ' ἓνα ποιητικό πρόγραμμα τραγουδιῶν καί χορῶν ἀπό διάφορα μέρη τοῦ Πόντου, καθὼς κι' ἀπὸ τὴν περιοχή Κάρς τοῦ Καυκάσου. Ὅπως καί ἄλλοτε τονίσαμε, οἱ Πόντιοι τοῦ Καυκάσου κράτησαν τὴν ἴδια παράδοση στά τραγούδια, στοὺς χορούς, στά ἥθη καί στά ἔθιμα. Ἐξ ἄλλου, ἂν ἐξαίρέσωμε τίς παλιές μετακινήσεις πληθυσμῶν ἀπὸ τὸν Πόντο στὸν Καύκασο, οἱ τελευταῖοι πρόσφυγες ἔζησαν στὸν Καύκασο μόνο 44 χρόνια, ἤτοι ἀπὸ τὸ 1878 μέχρι τὸ 1922.

Παρατηροῦμε σέ μερικά τραγούδια Ποντιακά τοῦ Καυκάσου ὠρισμένες μικρές διαφορές ἀπὸ τὰ τραγούδια τοῦ Πόντου. Αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἐπίδραση τοῦ καινούργιου περιβάλλοντος, ἐπίδραση ἀναπόφευκτη. Δὲν πρόκειται, οὔτε καί μποροῦμε, νὰ ἐπιδιώξωμε τὴν μουσική ἀποκατάστασή τους. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνάγεται στὸ γενικώτερο πρόβλημα, πού ἀφορᾷ κυρίως μελωδίες καί ρυθμούς τῆς Βυζαντινῆς περιόδου, πού μέ τὴν Τουρκική κατάνκτηση καί τὴν ἀδυναμία παρακολούθησης καί κατάρτισης κατὰ τοὺς αἰῶνες τῆς δουλείας ἔπαθε ἀριετή σύγχυση. Εὐτυχῶς ὅμως οἱ καθηγηταί μας, τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς - ξεχωρίζομε τὸν κ. Σίμωνα Καρρά, Διευθυντὴ καί ἐπιμελητὴ τῆς ἐμπομπῆς : " Ἑλληνικοὶ ἀντίλαλοι " - ἐρεῦνησαν τὸ θέμα καί ἔρρηξαν ἀριετὰ φῶς γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα αὐτό, καί ἡ ἀποκατάσταση τῆς καθαρῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς δὲν θ' ἀργήσει νὰ βρῇ - κι' ἄς τὸ εὐχηθοῦμε ὅλοι - τὴ δικαίωσή της.

Καιρὸς εἶναι νὰ ἀκούσωμε ἓνα σκεπὸ τῆς περιοχῆς Κάρς. Γιά τὸ ρυθμὸ τοῦ παρατηροῦμε, πῶς εἶναι ὁ ἴδιος μέ τὸ ρυθμὸ τοῦ γρήγορου συρτοῦ σκεποῦ ντόπιου Ἑλλαδικοῦ. Ὁ σκεπὸς συνοδεύεται μέ τραγούδια.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Σᾶς μεταδίδουμε τώρα ἓνα ἀπὸ τὰ κλασσικά ὁμάλ τῆς περιοχῆς Τραπεζοῦντας.

Πρόκειται για τόν πιο σεμνό μας χορό, πού χορεύεται τόσο ήσυχα, ὥστε οἱ χορευταὶ ἀντὶ νὰ ξαιουραστοῦν, τόν ἀποζητοῦν συνέχεια, πού χορεύοντάς τον ξεκουράζονται, ἐνῶ τραγουδοῦν ἤρεμα καὶ γαλήνια διάφορα δίστιχα.

Ἡ λέξη ὁ μάλ σημαίνει κάτι τό ὁμαλό, τό ἴσιο. Φυσικά στό χορό παίρνει τήν ἔννοια τοῦ ἡσυχου, τοῦ ἤρεμου.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἀλλά μετά τό μικρό διάλειμμα γιά ξεκούραση μέ τό χορό ὁμάλ, τὰ αἵματα καί πάλι ἀνάβουν, χωρίς διακοπή ἢ, μέ τήν ξαφνική ἀλλαγὴ τοῦ λυράρη, ἀκολουθεῖ χορός ζηρότερος, συνήθως ὁ χορός τίκ.

Ἀκοῦστε τώρα τό τίκ τό μόνον.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τό μόνό τίκ οὔτε στή μελωδία, οὔτε στό ρυθμό διαφέρει ἀπό τό διπλό, μόνο πού τό δεύτερο παρουσιάζει στό χορό ἓνα βῆμα παραπάνω.

Σᾶς μεταδίδουμε τίκ διπλόν.

..... Λ Υ Ρ Α

Κλείνομε τό πρόγραμμά μας μ ἐ ὁμάλ τοῦ Δυτικοῦ Πόντου. Τόν χορεύουν στήν Ὀρτοῦ, Κερασούντα, Σαμψούντα κλπ. Ἡ εἰδικώτερη ὀνομασία του εἶναι: " Κοτσιχτόν ὁμάλ " ἢ " ἔμπρ' - ὀπίσ' ", ἴσως καί μερικές ἄλλες ὀνομασίες, πού δέν τίς ἔχομε ὑπ' ὄψη μας. Πρόκειται γιά χορό πηδηχτό, μέ ρυθμό γοργό, ἀριετοῦ εὐθυμο.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Σᾶς παρουσιάσαμε, φίλοι ἀγαπαί, τραγούδια καί χορούς ἀπό διάφορα μέρη τοῦ Πόντου καί, τοῦ Καυκάσου.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη ἡ ἐκπομπή: " Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι " .

..... τό σημα σβήνει